

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

IPHR International
Partnership
for Human Rights

Digest cu privire la libertatea de întrunire pe timp de pandemie Nr.6

---

7 septembrie 2021

Autori: Florin Gîscă, Alexandru Postica

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul publicației poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX, cu condiția indicării sursei.

Publicația a fost realizată în cadrul proiectului “Susținerea dreptului la protest în Republica Moldova / Susținerea dreptului la libertatea de întrunire în Republica Moldova”, implementat de către Asociația Promo-LEX, cu suportul financiar oferit de către *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

Opiniile exprimate în publicație aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al *Parteneriatul Internațional Pentru Drepturile Omului (IPHR)*.

CUPRINS

INTRODUCERE	3
Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna august 2021	4
03.08.2021 Chișinău Protest contra vaccinării obligatorii în PMAN	5
27.08.2021 Chișinău Paradă militară dedicată Zilei Independenței Republicii Moldova	7
RECOMANDĂRI	8

INTRODUCERE

Promo-LEX este o Asociație Obștească, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Elaborarea digestului cu privire la libertatea de întrunire are menirea să asigure și să protejeze dreptul la întrunire în contextul restricțiilor impuse în timpul pandemiei de COVID-19. Promo-LEX monitorizează în timp real modul de exercitare și de respectare a dreptului la întrunire în contextul pandemiei de COVID-19 în Republica Moldova. Scopul acestui efort de monitorizare constă în identificarea promptă a oricărei probleme, care ar putea afecta negativ exercitarea dreptului la întrunire și protest pașnic. Acest document și cele care vor urma, vin în suportul soluțiilor pentru eliminarea încălcărilor și limitărilor nejustificate ale dreptului la întrunire pașnică și protest.

Monitorizarea se efectuează de la distanță prin intermediul instrumentelor media online sau de monitorizare la fața locului. Experții analizează inclusiv modificările cadrului legal care afectează libertatea de întrunire, impactul practic al restricțiilor, abuzurile și tratamentul inegal din partea instituțiilor publice (inclusiv poliția și carabinierii), obstacolele, sancțiunile și alte probleme împotriva persoanelor și organizațiilor care exercită dreptul la libera întrunire, inclusiv prin protest offline și online.

Autorii au luat ca punct de pornire situația de facto creată în contextul măsurilor anti-pandemice impuse de autorități în anul 2020, când a fost instituită prima dată starea de urgență de către Parlamentul Republicii Moldova, iar ulterior și starea de urgență în sănătate publică.

Digestul va fi realizat lunar, astfel încât să producă un reper al modului de desfășurare a întrunirilor publice în Republica Moldova în context pandemic pe parcursul anului 2021. Pentru o mai bună înțelegere a analizei situațiilor, conținutul este împărțit în trei componente:

- constatări (sinteza situației obținute din informațiile publice plasate în câmpul mediatic, analiza documentelor/datelor din spațiul public, suprapunerea declarațiilor actorilor implicați);
- încadrare juridică (analiza succintă a normelor legale naționale, după caz internaționale, care se aplică situației descrise în constatări și în baza cărora sunt formulate concluziile);
- concluzii (expunerea subiectivă a echipei de analiză bazată pe constatările expuse racordate la normele de drept);

Totodată, în situația în care, vor fi identificate situații de criză sau aplicarea abuzivă a unor acțiuni din partea angajaților structurilor de forță, autorii vor încerca să identifice soluții legale pentru apărarea drepturilor persoanelor vătămate.

Evoluția reglementărilor cu impact asupra întrunirilor publice din luna august 2021

În luna august 2021 CNESP a adoptat două hotărâri, dintre care ambele au inclus prevederi cu impact asupra modului de desfășurare a întrunirilor publice. Prin [Hotărârea CNESP nr. 59 din 13.08.2021](#) s-a instituit, începând cu 13.08.2021, stare de alertă la nivel național de cod portocaliu și s-au menținut măsurile de prevenire și control ale infecției SARS-CoV-2, aplicabile la nivel național conform [Hotărârii CNESP nr. 54 din 29.04.2021](#). Totodată, au fost abrogate Hotărârile CNESP [55 din 31.05.2021](#), [57 din 17.07.2021](#) și [58 din 23.07.2021](#).

În aceeași hotărâre, a fost permisă organizarea evenimentelor publice în spații deschise cu condiția purtării măștilor de protecție în cazul în care distanța fizică de mai mult de un metru nu poate fi asigurată. Hotărârea nu prevede o limită maximă a numărului participanți la un eveniment în aer liber. În schimb, pentru adunările în spații închise (instituții de alimentație publică în spații închise, teatre, muzee, cinematografe, biblioteci, zone de agrement, festivități (nunți, cumătrii, zile de naștere, etc.), evenimente în masă (festivaluri, târguri etc.), centre sportive și bazine sportive), numărul maxim de persoane este plafonat. Pe lângă limita de 50% din capacitatea maximă a spațiului, a fost impusă condiția ca numărul maxim de persoane să nu depășească 250, asigurând suprafața de minimum 4 m² pentru fiecare persoană, cu respectarea strictă a normelor de protecție sanitară.

Pe parcursul lunii august situația epidemiologică a evoluat în general în direcția agravării, astfel că până la sfârșitul lunii, în mai multe raioane a fost instituit cod roșu de alertă epidemiologică¹. În acest context, în mun. Bălți prin [Hotărârea nr. 34 din 19.08.2021](#) se admite organizarea întrunirilor în masă cu caracter unic, cu participarea unui număr mai mic de 50 de persoane, cu respectarea măsurilor de sănătate publică și cu întocmirea obligatorie de către organizatori a listei de evidență epidemiologică a evenimentului, după modelul (nume, prenume, IDNP, număr de telefon, adresă email, adresă de domiciliu). Întrunirile nu pot fi organizate în adiacentul instituțiilor publice, de învățământ, spitalelor sau altor locuri cu risc sporit de infecție.

Prin [Hotărârea CNESP nr. 60 din 23.08.2021](#) s-a aprobat Instrucțiunea privind măsurile de organizare a activității instituțiilor de învățământ primar, gimnazial, liceal, profesional tehnic și superior (publice și private) pentru anul de învățământ 2021-2022, în condiții de siguranță epidemiologică, pentru prevenirea îmbolnăvirilor cu virusul SARS-CoV-2.

Hotărârea 60 a inclus și prevederi referitoare la manifestările festive dedicate Sărbătorii Naționale Ziua Independenței Republicii Moldova. Astfel, s-a dispus ca parada militară să se desfășoare cu condiția că toți participanții din cadrul subdiviziunilor implicate să fie vaccinați împotriva COVID-19. În plus, a fost recomandată limitarea numărului de invitați și respectarea în mod obligatoriu a măsurilor de protecție împotriva răspândirii virusului SARS-CoV-2 (distanța fizică de cel puțin 1 metru, purtarea măștilor de protecție, prezentarea unui document doveditor privind imunizarea împotriva COVID-19).

---

1. <https://cahul.md/hotararea-nr-40-din-06-08-2021-a-comisiei-raionale-extraordinare-de-sanatate-publica-cahul-2/>
<http://balti.md/la-balti-gradul-de-alerta-cod-rosu/>
<http://tvr Moldova.md/actualitate/raionul-cahul-si-municipiul-soroca-se-afla-sub-cod-rosu-de-alerta-epidemiologica/>

Având în vedere evoluția nefavorabilă a procesului epidemic cu tendință de agravare, s-a recomandat organizarea tuturor manifestărilor cultural-artistice dedicate Sărbătorii Naționale Ziua Independenței Republicii Moldova cu program redus (nu mai târziu de ora 17.00) în toate localitățile și cu respectarea obligatorie a măsurilor de protecție împotriva răspândirii virusului SARS-CoV-2, inclusiv respectarea distanței fizice de minimum un metru și purtarea măștilor de protecție de către publicul spectator.

Hotărârea CMESP Chișinău nr. 42 din 25.08.2021 și respectiv Hotărârea CMESP Bălți din 30.08.2021 mențin cu titlu obligatoriu portul obligatoriu al măștilor de protecție în toate spațiile publice închise și în cadrul tuturor evenimentelor publice cu aglomerații umane din spații deschise, la întrunirile cu caracter unic, adunările în masă cu respectarea distanței fizice de minim un metru. În afară de aceasta, în ambele hotărâri se recomandă evitarea evenimentelor, care implică prezența aglomerațiilor umane.

Până la sfârșitul lunii august, în Republica Moldova au fost administrate 1.267.536 doze de vaccin. Acoperirea națională cu o doză constituia 21,4%, iar cu schemă completă – 19,79 %.

03.08.2021 | Chișinău | Protest contra vaccinării obligatorii în PMAN

Constatări:

- În data de 29.07.2021, AO Planeta Curată a depus o declarație prealabilă² la primăria mun. Chișinău privind desfășurarea în formă de stare de rugăciune a protestului contra hărțuirii și discriminării celor nevaccinați împotriva COVID-19.
- În data de 03.08.2021, în PMAN a avut loc un protest contra vaccinării obligatorii anti-Covid-19. La protest au participat câteva sute de persoane, majoritatea preoți ortodocși și maici. După mitingul din PMAN, participanții au mers în marș până la Președinție și ulterior spre statuia lui Ștefan cel Mare³.
- Participanții la protest au cerut încetarea discriminării hărțuirii și încălcării drepturilor fundamentale ale omului, în privința celor care refuză vaccinarea împotriva COVID-19. Participanții au mai cerut ca vaccinarea să aibă loc pe baza principiilor benevole. De asemenea, protestarii s-au declarat împotriva unei eventuale discriminări pe motiv de prezență sau nu a certificatului de vaccinare, considerând că nici certificatul de vaccinare nu trebuie să fie obligatoriu.
- Pe parcursul protestului, în PMAN, majoritatea participanților au respectat distanța fizică, prin amplasare la o distanță fixă prestabilită, dar fără a purta mască.

---

2. <https://intruniri.chisinau.md/?tzipinfo=-180#?mod=meetings&do=ShowMeeting&MIId=3156&date=2021-08-03&back=list&targetid=maincontent>

3. <https://www.zdg.md/stiri/stiri-sociale/foto-proteste-impotriva-vaccinarii-obligatorii-organizate-de-preoti-in-pman/>

Încadrarea legală:

- » Întrunirea organizată de AO Planeta Curată a fost desfășurată în corespundere cu prevederile Legii nr. 26, fiind declarată în prealabil. Nu au fost identificate elemente interzise. Nu au fost semnalate imixtiuni în dreptul de a protesta nici înainte, nici în timpul întrunirii.
- » Potrivit Hotărârilor CNESP în vigoare la momentul desfășurării întrunirii, au fost menținute cu titlu obligatoriu portul măștilor de protecție în cadrul tuturor evenimentelor publice cu aglomerații umane din spații deschise, la întrunirile cu caracter unic, adunările în masă cu respectarea distanței fizice de minim un metru.

Concluzii:

- ▶ Libertatea de întrunire și implicit dreptul la protest în spații deschise sunt esențiale pentru democrație și o societate bazată pe valori liberale, mai ales în perioade de criză. Autoritățile publice trebuie să asigure în continuare toate condițiile pentru manifestarea diversității de opinie și întrunirea liberă în spații publice.
- ▶ Întrunirile publice și protestele sunt instrumente de dialog social prin care se asigură libera exprimare a tuturor opiniilor și punctelor de vedere, inclusiv a celor cu mesaje opuse opiniei oficiale sau a celei majoritare.
- ▶ Persoanele care se întrunesc public, sunt obligate să exercite acest drept conform regulilor de desfășurare impuse prin hotărârile autorităților publice impuse în timpul pandemiei, chiar dacă nu împărtășesc punctul de vedere oficial.
- ▶ Participanții au respectat, în mare parte, distanța fizică în timpul desfășurării întrunirii, însă nu au respectat obligația de a purta măștile de protecție în timpul acesteia.

27.08.2021 | Chișinău | Paradă militară dedicată Zilei Independenței Republicii Moldova

Constatări:

- În data de 20.08.2021 Primăria mun. Chișinău a emis Dispoziția 489-d cu privire la desfășurarea manifestărilor cultural-artisitice și a paradei militare. Dispoziția s-a întemeiat pe demersul Ministerului Educației Culturii și Cercetării nr. 05/1-09/3200 de pe 05.07.2021 și demersul Ministerului Apărării nr. 11/953 din 16.08.2021⁴.
- În data de 27.08.2021, în PMAN a avut loc o paradă militară dedicată Sărbătorii Naționale Ziua Independenței Republicii Moldova. La paradă au participat peste 1400 de militari, veterani ai forțelor armate și angajați ai MAI.
- Totodată, la paradă au asistat din tribuna oficială și de pe scenă Președinta Republicii Moldova Maia Sandu, Președintele României Klaus Iohannis, Președintele Poloniei Andrzej Duda, Președintele Ucrainei Volodimir Zelenski, Prim-ministrul Ucrainei Denis Șmihal, Președintele Parlamentului Republicii Moldova Igor Grosu, Prim-ministra Republicii Moldova Natalia Gavrilița și alți oficiali.
- Conform Hotărârii CNEȘP nr. 60 din 23.08.2021 participarea la paradă a fost condiționată de obligativitatea vaccinării împotriva COVID-19 sau de prezentarea unui document doveditor privind imunizarea împotriva COVID-19.
- La paradă au asistat circa o mie de persoane aflate în imediată proximitate a PMAN, fără a respecta distanța de 1 metru, deși în Hotărârea CNEȘP nr. 60 a fost recomandată limitarea numărului de invitați și respectarea în mod obligatoriu a măsurilor de protecție împotriva răspândirii virusului SARS-CoV-2.

Încadrarea legală:

- » Întrunirea se încadrează în prevederile Legii nr. 26, fiind organizată în corespundere cu prevederile legale.
- » Potrivit Hotărârilor CNEȘP/CMESP în vigoare la momentul întrunirii, au fost menținute cu titlu obligatoriu portul obligatoriu al măștilor de protecție în cadrul tuturor evenimentelor publice cu aglomerații umane din spații deschise, la întrunirile cu caracter unic, adunările în masă cu respectarea distanței fizice de minim un metru.

Concluzii:

- Desfășurarea evenimentului cu condiția ca toți participanții să fie vaccinați / imunizați, permite eventualitatea unor scenarii în care întrunirile publice în aer liber s-ar putea desfășura cu participarea persoanelor vaccinate / imunizate, fără restricții, chiar în eventualitatea agravării situației epidemiologice. Acest scenariu este susținut de concluziile exprimate într-o scrisoare deschisă⁵ a mai multor instituții de cercetare germane, care menționează că virusul SARS-CoV-2 se transmite în spații închise nearisite și doar în mod excepțional în aer liber.
- În cadrul evenimentului organizat cu toate rigorile unui eveniment public cu prezență oficială de nivel înalt, autoritățile publice nu au reușit asigurarea distanței fizice de un metru între participanții la întrunire.

4. <https://intruniri.chisinau.md/?tzipno=-180#?mod=meetings&do=ShowMeeting&MIId=3063&date=2021-08-27&back=list&targetid=maincontent>

5. http://docs.dpaq.de/17532-offener_brief_aerosolwissenschaftler.pdf

RECOMANDĂRI

- Respectarea de către participanții la întrunirile publice și a forțelor de ordine a măsurilor generale anti-pandemice de respectare a distanței fizice și purtare a măștii în spațiile aglomerate.
- Înlocuirea plafonului privind numărul maxim de participanți la întruniri (50 de persoane) cu un mecanism condiționat de capacitatea spațiului utilizat (de exemplu: maxim 50% din capacitate spațiului utilizat) coroborată cu păstrarea distanței de minim un metru între participanți.

